

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta 1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Poziv na naročbo.

S to številko poteče prvo leto, odkar je začel „Slovenski Tednik“ zahajati med Slovence. Da si hudo obrekovan od mračnjakov in nazadnjakov, obrekovan zategadelj, ker se nikoli nij bal govoriti resnico ter se potegovati za svobodo in napredek slovenskega naroda, pridobil si je „Slovenski Tednik“ mnogo bralcev in prijateljev zlasti med kmetiskim ljudstvom. Do le-teh se obračamo; naj nam tudi zanaprej zvesti ostanejo in širijo naš list med svojimi znanci.

„Slovenski Tednik“ pa bode, kakor doslej, tako tudi zanaprej donášal podučne in kratkočasne stvari in novice iz domačih in tujih krajev, političnega in gospodarskega zapopadka.

Ker je „Slovenski Tednik“ med vsemi slovenskimi časopisi najcenejši, lahko si ga vsak naroči. Za 70 krajev. na četrt leta, 1 gld. 40 kr. za pol leta dobi bralec vsak teden dve tiskani poli ali osem strani polne zanimivih stvari.

G. naročnike, kateri so s početkom lista poslali naročnino za celo leto, opominjamo, da je čas za novo naročenje. Sploh pa vse g. naročnike, katerim je naročnina dotekla, uljudno povabimo, da se podvzajajo z naročenjem.

Zahvaljevaje se tudi za dozdanjo duševno podporo, prosimo i na dalje za sporočila resničnih novic itd.

„Slovenski Tednik“ velja za

četrt leta	— gl. 70 kr.
pol leta	1 „ 40 „
celo leto	2 „ 80 „

Denar se naj pošlje po poštnih nakaznicah „Narodni tiskarni“ v Ljubljani za

Upravištvo „Slov. Tednika.“

Domače stvari.

— (Ljutomerska kmetijska podružnica) bode imela svojo javno sejo 28. junija o dveh popoldne v krasnej senci pri Novakovej pivarni. S to sejo se zveže tudi kmetijstveno predavanje o konjarstvu in čebelarstvu. Slovenski govor bode imel g. Blaže Pernišek, nemški pa grajščak g. Šenkelj. Prav dobro bi bilo, da bi se k temu predavanju mnogo naroda zbralo. Jasnó je, da kaj tacega se napravi za kmeta, ne pa le za uradnike in peščico družih, kateri umé zveličalni „tajč“. Saj onih gospodov iz Gradca in Maribora, kateri so letos tu le nemško predavali nij za boga naš kmet razumel, če prav so strokovniško govorili.

— (Iz Laškega trga) na slov. Štarskem se nam piše 24. jun.: Spolniti imam denes žalostno dolžnost; poročati Vam imam iz našega trga o smrti zasluženega poštenjaka A. Flisa, učitelja, katerega smo včeraj pokopali svečano, kakor se le vsakih 20 let pri nas zgodi. Mož je bil kaci 39 let učitelj v našem trgu, bil poštena duša vseskozi in spremstvo mnogoštevilno nam je svedok, da je imel dosti prijateljev. Mož, ki je nad 40 let slovensko mladino učil in ima med

svojimi nekdanjimi učenci lepo število taci, ki po daljših višjih studijah lepa mesta zavzemljejo v človeški družbi med Slovenci in drugod, ki je bil marsikateremu povod, da je prišel v latinske in daljše šole; ki je toliko sto mladim možgane vravnal, imel je vrednost veliko in hasek, ki ga kdo družbi dati more, ne more večji biti, kakor dolgoletno delo na polji omike. Narodnjak je bil ranjki čist; prvo kretanje narodnosti odmevalo je i v njegovih prsih, on je eden tistih, ki so prvi buditelji bili v celjski in naši okolici, bil med osnovatelji prvih slovenskih „besed“, po katerih se je širila začetkoma narodna zavest po naših hribih in ostal je zvest svojemu narodu do groba.

— (Iz Gorenjskega) se nam piše 16. jun.: „Danica“ je zadnjič povedala od žabenskega učitelja, da so ga ponočnjaki napadli in stepli. Tega so zopet krivi, kdo drugi nego liberalci in „brezverci“. Ali, gospoda črna, kdor pozna okolnosti žabniške in gorenjske, mora priznati, da si je cerkveni list sam pesek v oči metal ali se po čeljustih udaril. Kdor je hodil namreč od Loke po cesti proti Kranju, ta ve, da je tukaj dobre dve ure hoda, in da se od Loke do Kranja vasi vkup drže, skoro kakor da bi ena sama vas bila. V tej dolgi vrsti je kakih 8 (reci osem) cerkva, pa nikjer nobene šole! Kakšne divjačnosti so se uže tukaj godile! Niti po dnevi se nij upal gosposki ali v dolgih hlačah človek po cesti te vasi. Bivši loški okrajni predstojnik g. W. je imel navaden pregovor, da bi se po noči rajši peljal skoz vse laške Abruce nego pa od Loke do Kranja. Ker je pa mej mnogo hudobnimi vendar zmirom nekaj dobrih in pravičnih, tako je tudi tukaj. Eni možje žabenske soseske so — kakor sem čul — začeli spoznavati, kako potrebna bi bila v tem kraju ena šola. Leta 1867 so začeli prositi in pripravljati za šolo. Pa kdo nam je bolj nasprotoval kakor gospodje duhovni? Ko se je začelo šolsko poslopje pokrivati, pride še šmartinski kaplan, tist zagrizeni mračnjak Lah, nevedne kmete šuntat. Tist jezuit je neumnim kmetom pripovedoval, da na ža-

benski šoli pod vsako opeko (cegljem) en hudič sedi. Surovost in divjost je tam doma, kjer so sovražniki šole, ali kjer vlada klerikalizem in neumnost.

— (Iz Dobrépolj) se nam piše 20. jun.: Od vseh strani slišimo tožiti kako slabe žetve se pričakuje; pri nas, bodi hvala najvišjemu, se nadejamo zopet dobre letine, ker naša polja so v prav dobrem stanu in nam obilno vseh pridelkov obetajo. Pa bodi bogu potoženo kakor se nadlog nikjer ne manjka, imamo jo, in sicer jako veliko tudi v Veliko-laškem okraji, katero posebno mi Dobrépoljci jako občutimo, in ta nadloga je velikanska, ako ravno v pritlikovi osobi načelnika cestnega odbora. Možiček je na vsak način načelništva popolnem nezmožen, poleg tega pa jako trmoglav. Cestni odbori so za to postavljeni da bi za blagostanje cest skrbeli in na to delali, da bi bile ceste boljše kakor so v Bosni; ker dobra cesta je prvi pomoček za povzdigo obrtnije in kupčije, zarad tega je treba v cestni odbor prvič neodvisne potem zvedene in tako može voliti, ki so za domačega okraja blagor vneti, ne pa Juvančeve baže može za načelnika tako velevažnim odboru postavljati, kateri še trdi, da so bili starodavni časi, v katerih sta uboga mula in osel teške tovore po slabih potih prenašala, boljši od sedanjih. Le pojte se s takim načelnikom solit. Zato morebiti je pri Žitnikovem mlinu cesta tistim starodavnim potom podobna, ker ima načelnik nad takimi toliko veselje. Cesto je treba od Predstruge do Strug razširiti ker na nekaterih ali več mestih je komaj seženj široka. Načelnik tega ne stori. Ako nij zmožen, da bi postave bral in po taistih energično delal v prid davkoplačevalcev, naj odstopi in to mesto kakemu za to zmožnemu možu, katerih se pri nas ne manjka, prepusti.

Za dobro stanje ceste ne zadostuje, ako tisto kakov Puški Štefanček smo pregleduje, ter s tem samo stroške napravljaja, a drugega nič ne stori. — Ali je za tist košček ceste pri Žitnikovem mlinu na novo narediti, kar je tolikanj potrebno, tri leta pre-

mišljevali treba? Čemu vaših toliko nepotrebnih ogledov? — V okrajno kaso mi veliko plačamo, pa nam ta možiček enega kanala na Vidmu ne privošči, kateri bi morebiti komaj kakih 30 gld. stal. Izurjenost našega načelnika kaže, da se je teoretično in praktično za ceste potrebnega v Bosni pred kakimi 30 leti učil, zato je okrajna cesta od Zdenskevasi do Račine tako izvrstna.

Mi smo davkoplačevalci in imamo pravico terjati, da se z našim premoženjem pošteno ravna, na kar načelnika tukaj opozorimo. Končem mi svetujemo, da naj on od načelništva odstopi, ker sicer bomo po kakem drugem potu to dosegli.

— (Iz Trsta) se poroča: Okoličanski poslanec gosp. Nadlišek je v seji mestnega zbora 19. t. m. interpeliral župana, ali se boče kaj skrbelo za to, da se onim okoličanom pomaga, ki so vsled nevihte v toliko škodo prišli. Župan je pomoč obljubil.

— (Papež) je poslal grofu Wurmbrandu pismo ali telegram, v katerem ljubljanski katoliški družbi pošilja „apostolski blagoslov.“

— (Iz konjiškega okraja) se nam piše: Nedavno so bili na Sladki gori zbrani učitelji iz šmarskega, in nekateri iz konjiškega in bistriškega okraja. Pri tej priliki je učitelj B. znanemu nadzorniku Kapunu zaupnico predlagal. A glej, g. B. propade s svojim predlogom, kar je za g. nadzornika nezaupnica.

— (Od Mirne) na Dolenjskem se nam piše: V Trebnjem je bila 15. t. m. volitev novega župana v Mirni. Ker g. Šuler nij hotel sprejeti kandidature, izvoljen je po njegovem nasvetu enoglasno narodnjak Leop. Sovan, posestnik in usnjar v Mirni, za župana. Za občinske svetovalce so izvoljeni narodnjaka g. Šular, g. Rebernik in Avsenik. — Neubauer nij vjel ni enega glasu, če ravno so nasprotniki silno zanj agitirali. Nemškutarstvo je torej popolno premagano. Slava vam, slovenski odborniki!

— (Iz Vipave) se nam piše 22. jun.: (Nasledki slavljenja 28letnice „sv. očeta“) v našem št. Vidu nijso preveseli.

V šoli (?) baje se je otrokom naročevalo, naj na ta „veseli dan“, to je 21. t. m., krese napravljajo in naj streljajo; kar so otroci, seveda, ubogali, posebno ker je to duhovni g. „nunček“ ukazal.

Pri streljanji pa se nij hotel en možnar užgati; fantič gre, da bode pregledal, kaj mora biti temu vzrok. Pridsedši z glavo nad možnar — poči! nesrečnežu glavo razkroji in krvava daritev je „sv. očetu“ doprinešena! Malo kje tedaj se je v čast sv. očetu tak dar napravil, kakor tukaj. — Kakor so v paganskih časih malikom ujete sovražnike, ljudi, klali in darovali na grmadah, tako so naši gosp. duhovni papežu na čast darovali življenje enega slovenskega šolarčka. Bog ve kdo zato tudi kak orden iz Rima pričakuje. Ali se je sv. nezmotnežu prilika dala, da kak čudež naredi? Nij ga!

Kolikokrat se je zoper to bedasto streljanje uže svarilo, ker je nevarno posebno nepremišljeni mladini. Zastonj! tukaj je, kakor govoré, celo sam vikar fante za to napravljaj. Kako bi vpili vi, ko bi se kaj tacega pri kaki necerkveni svečanosti prigodilo, da je vsega „liberalizem“ kriv. Pamet! Priporočati bi bilo tudi Št. Vidcem, naj prihodnjič raje kje na „starem gradu“ in ne več na cesti, v sitnost in nevarnost mimovozečim, streljajo.

— (Iz ziljske Bistrice) na Koroskem se nam piše 16. junija: Naša posojilnica vrlo dobro napreduje. V teku enega leta je imela za 80.000 gold. denarnega prometa, gotovo velika svota, ako se pomisli, da je naša Bistrica le vas in delokrog posojilnice večidel le na bližnjo okolico omejen. Društvenikov se vedno več oglašja k pristopu, in taki, ki so iz početka dvomili nad dobrim vspehom ali celo nasprotovali, so zdaj postali podporniki društva. Največja hvala pa gre požrtvovalnemu delovanju našega rodoljubnega Vigele-ta; on je ustanovil zavod in ga izvrstno vodi. Naša občina pa tudi prizna njegove zasluge. G. Vigele je izvoljen za župana tukajšne občine. 13. in 14. junija je snežilo na planinah. Gospodarji, kateri so svojo živino uže bili odgnali

na planino, morali so jo zopet doli spravljati. Silno težavno je šla navzdol po dva čevlja debelem snegu. Zdaj se je zvedrilo in upamo, da bode vendar enkrat stalno toplo vreme.

— (Iz Senožečega) na Notranjskem se nam piše: Čez noč od 21. na 22. t. m. je toča tukaj veliko škode naredila. Bila je nenavadno debela, kakoršne pri nas še nismo videli. Kako daleč je segla, se še ne vé. Žito, krompir, fižol in druga zelišča je deloma tako huda omlatila in oklestila, da se v več krajih kmetovalcu še seme ne bode povrnilo. Prazen je trud, prazno delo. Neprecejljiva škoda. Sè strahom smo gledali in poslušali žvenketanje šip po toči razbitih. Še to malo upanja, ki smo ga stavili v pridelke, po uže prestanih elementarnih ujimih poškodovane, nam je toča popolnem uničila. Žalostno poprašujejo kmetje drug drugega: kaj bo v prihodnje? Nij pridelkov, nij zašlužkov. Vse je proč, samo revščina nam še ostaje.

— (Iz Slovenske Bistrice) na Slov. Štajerskem se nam piše 22. junija: V vinogradih lepo cvete, a vreme za cvetje nij prav ugodno. Imeli smo sicer nekaj 'oplih jasnih dnij, pa pregosto dež in nevihte. 10. junija je toča dosti škode napravila v Vojtini na Pohorji, odtod se je huda ura vlekla po Novi gori, Kovačlonski gori (Šmitsberg), kjer je nekatere vinograde do golega otolkla, čez Prebukovje do Ritoznojca (Rittersberg). Tudi plohe so letos nenavadno hude. Temu je menda krivo izsekkanje lesa po Pohorji in utegne če dalje huje biti. Voda silno naglo odteka od planin, tako da rečice ne morejo požirati pridruvujoče vode. Nova cesta od mesta do kolodvora je o takih časih na več krajih pod vodo in so se voznikom uže nesreče pripetile. Žita dobro kažejo, le ječmen in pšenica je tu pa tam polegla. Sena je za tretjino menj od lani. Če ne bode posebne nesreče, imamo letos še precej dobro letino pričakovati.

— (Iz malega Repna) na Primorskem se nam piše: Dne 20. junija zvečer ob 7. je toča debela kakor jabolka padala.

Ena je pezala $\frac{1}{2}$ funt. Streho je tudi poškodovala. Sreča božja, da nij več nego pet minut padala. Kar stari možje pomnijo, nij še bilo take toče. Ko bi bila kakega človeka na polji dobila, gotovo bi ga močno ranila.

— (Od Marije v Puščavi) na slov. Štajerskem 15. jun. se nam piše: Zadnja nevihta, ki je velik del slovenskega Štajerskega opustošila, tudi nam nij prizanesla. Debela toča je i pri nas žito precej oklestila, toda ne tako močno kakor iz sosednjih župnij slišimo. Posebno je toča v Kaplji vse žito čisto do tal pobila. Pri nas je zelo mrzlo, a nij čuda, kajti pol ure od nas je snega vse belo. Kaj bo ubogim kmetom početi! — Šola v Št. Lorencu se je denes zopet pričela. V celem je 8 otrok na kozah pomrlo.

— (Iz Pliberka) na Koroškem se piše 15. jun. da je tam več dni uže strašna ploha bila, 15. t. m. pa je začel po vsi junjski dolini debel sneg iti, da je vse žito polomil.

— (Iz Koprive na Krasu) se nam piše: Letos so kmetom, ki imajo poslopje na mrazu, večjidel vse sviloprejkje še mlade poginole. Ostale so se še precej dobro obnesle, posebno tistim, ki so vzeli preteklo leto kokone za seme v Sežanskih bližnjih vaseh. — Potem se je tudi seme nekega Dalmatinca posebno dobro obneslo, kateri je jajca za seme po celem Krasu razdelil. V Gorici na trgu se prodaja kokone japonske po 40—50 kr., pšenične pa po 80 kr. funt, pričakuje se dan za dnevom, da se vzdigne kup na 1 gld. 50 kr., ker se pričakuje svilih kupcev iz Italije.

— (V Postojni) bode — kakor se nam piše — v četrtek 2. julija učiteljski zbor. Prav bi bilo, da bi se pri tej priliki tudi posvetovalo in se načrt sestavil, kako bi se v prihodnje od zraka živelo, kajti drugače učitelji poginejo, ker ne dobivajo nobene plače. — To je škandal non plus ultra kar se godi s kranjskim učiteljstvom.

— (Kresi.) Na kresni večer so vreli Ljubljancanjanje na zgornji Rožnik in sosednji Drenikov vrh, krese gledat, ki se zažigajo

po Dolenjskem in Gorenjskem. Videlo se je letos posebno na Dolenjski strani jako mnogo kresov. Na Drenikovem vrhu je bila pred zažiganjem kresa ljudska veselica; streljalo se je, rakete so spuščali, bengaličen ogenj se je prižigal in po zažganem kresu so peli slovenski pevci precej dolgo v noč.

— (Iz Cmureka) 20. jun. se nam piše: Denes 20. o pol četrti uri se je vsula po cmureški okolici, ko jajca debela toča in v četrt uri vsa upanja na polji uničila kmetom. Vihar je tako divjal, da je velika drevesa lomil in s koreninami vred izruval. — Kako daleč je ta huda nevihta segala še nij znano; ko več izvem, bom natančneje poročal.

— (Iz št. Lenarta) na slov. Štajerskem se nam 16. junija piše: Denes je prišel v naš kraj prav čudne barve duhoven. On ide v neko tukajšnjo gostilnico s svojim pajdašem, nekim neznanim Italijanom. Tu oba dobro jesta in pijeta. Krčmarju se pa njihovo vedenje sumljivo zdi. Vprašuje jih, kamo sta ravno namenjena in več družih reči. Račun je plačal Italijan. Med tem časom ide krčmar po policajja, da ja vpraša za njihove dokumente. Ker se pa nijsta mogla z ničemer skazati, odpelje jih k sodnji in potem v jetnišnico, kjer čakata preiskave. Slutimo, da je to tisti „pop“, o katerem vam je v 25. št. vaš dopisnik iz Solkana poročal. Pri nas vendar nij izginil kakor Elija na ognjenem vozu. —

— (Umor.) V Ljubljani so v nedeljo jutro ob štirih trije delavci ubili na dunajski cesti pred gostilnico „pri bavarskem dvoru“ svojega tovariša tudi delavca v Činklovi fabriki, vulgo Županovega iz zgornje Šiške doma. Udarjeni je precej mrtev obležal. Govori se, da se je uboj zgodil zavoljo tega, ker ubiti nij hotel s svojimi tovariši vred delavski „štrajk“ napraviti, ker je bil oženjen in priden delavec.

— (V. v o d o skočil) je v nedeljo popoldne okolo 6. ure vojak tukajšnjega artilerijskega polka. Pravijo, da je ukradl nekaj forintov svojemu tovarišu vojaku, ter potem ubegnul; v nedeljo se je posrečilo vojaški stra-

ži ga zopet ujeti. Ko so ga hoteli odpeljati v zapor, ubegnul jim je zopet med potom, ter skočil z mesarskega mosta v Ljubljano. Po dolgem trudu so ga trije vojaki od tukajšnjega pešpolka Sachsen-Meiningen iz vode na suho izvlekli, ter ga potem pol mrtvega vojaški bolnici izročili.

— (Očetomorstvo.) V Ješencah, frajhamske fare, je dné 8. t. m. 19letni sin kamen v očeta vrgel, ter ga na desnem senci tako nesrečno zadell, da se pri priči mrtev zgrudi. Bila sta oba pijana. Nesrečni sin se sam pred sodnijo postavi. Ali ga je res sin usmrtil ali pa mrtud zadell, pokazala bo sodnijska preiskava. Bil je — se „G.“ poroča — umrl A. Vrhovšek oženjen ter imel 2 sina in hčer. Oča je bil najboljši mizar med Mariborom, Ptujem in Slov. Bistrico. Mizarja sta tudi oba sina, stareji, ki je pri vojaki, in mlajši doma, kateremu se je velika nesreča pripetila.

— (Nečuvena surovost.) Piše se nam: V Šent Vidu pri Planini na Slov. Štajerskem to je v občini, katera sploh nij na posebnem glasu, so se 15. junija t. l. kmetški fantje stepli. Zagnalo se jih je namreč 20 na enega samega, katerega so tako močno nabili, da je na mestu obležal in so mu poslali po „poslednje olje“. A med aktom, ko ga je duhovnik poslednjim oljem previdal, zalučil je nekdo kamen na ranjenca in ko je duhovnik odšel, kričali so divjaki: „Zdaj mu moramo še sveto olje odbrisati“ in udrihali so vnovič po njem, da nij skoro nič upanja, da bi si smrtno poškodovani še kedaj opomogel.

— (Gozdni požar.) Piše se nam od Laškega trga: En del gozda Jurjev klosterske graščine je včeraj pogorel pri močnem vetru. Sicer nij velike škode; največ so izgubili Italijani, kater tu oglje žgo, kajti ves njihov trud, i zaslužek mnogih mesecev je plamen uničil. Užgalo se je naime pri onih ogljarih i pri hudem vetru se je ogenj hitro razširjal.

Konfesionalne postave.

(Konec.)

§. 58. Ta postava se ne takne predpisov, ki veljajo o dedinskem pravu, kadar umrje kak duhoven brez oporoke.

§. 59. Dohodki izpraznjenih prebend svetnih duhovnov pripadajo verskemu zakladu, in odstranjeni so predpisi, vsled katerih so bile izvzete prebende posameznih svetnoduhovskih korporacij.

VIII. Kako država nadzoruje cerkveno oskrbnijstvo.

§. 60. Državno oskrbnijstvo za bogočastje naj na to pazi, da ne prestopijo cerkvene oblastnije svojega delokroga, in da bodo izpolnovala odločbe te postave, kakor tudi uredbe državnih oblastnij na podlagi te postave razglašene in odgovarjale njihovim na to postavu se naslanjajočim zahtevam. V dosego tega smejo oblastnije kaznovati z imovinskim razmeram primerno globo, ali po drugem postavnem načinu.

II. Postava dne 7. maja 1874., s katero se uredujejo doneski v verski zaklad za potrebe kat. bogočastja.

Z dovolitvijo obeh hiš državnega zbora ukazujem:

§. 1. Da se bodo pokrivala potrebe za katoliško bogočastje, zlasti da se poboljšajo redni dohodki duhovstva v dušnem pastirstvu, imajo imetniki cerkvenih prebend in redovnih cerkvenih društev v verski zaklad dajati do ločne spodaj rečene doneske.

§. 2. Ta donesek se ima odmerjavati na podlagi tiste vrednosti celega premoženja prebende ali cerkvenega društva, na podlagi katere se odmerja ekvivalentna davščina. Ustanove se imajo v račun jemati, ne pa vrednosti bibliotek, znanstvenih in umetnostih zbirk. Vsled tega se deli premoženja ali dohodki, ki niso predmet ekvivalentne davščine, ne jemljejo v poštev, kadar se odmerjajo doneski v verski zaklad. Le ena izjema je gledé takih delov premoženja, kateri niso ekvivalentu podvrženi le zarad še ne končane desetletne posesti; od takih delov premoženja

se mora takoj terjati donesek v verski zaklad.

§. 3. Zunanjim cerkvenim prebendam in društvom se ima odmerjavati donesek v verski zaklad po vrednosti njihove nepremakljive v tukajšnjih deželah ležeče.

§. 4. Oskrbnijstvo bogočastja bo po zaslišanji škofov in z ozirom na krajne razmere odločilo tisti znesek, kateri je potreben za stanu primerno vzdrževanje duhovskih oseb, in ima prost biti doneskov v verski zaklad. Pri redovnih društvih, katerih štatutni namen je skrbeti za uboge bolnike, so tudi prosti teh doneskov tisti dohodki, kateri se dokazljivo rabijo za ta namen. Prav to velja gledé dohodkov, katere kako redovno društvo rabi za cerkvene ali bogočastne namene, kateri bi se morali pokrivati iz verskega zaklada, ko ne bi takega društva bilo. To velja tudi za stroške, ki jih tako društvo trosi za javni poduk, katerega je vlada za potrebnega spoznala.

§. 5. Pri redovnih društvih se po §. 4. doneskov proste dohodke vzamejo vsi zneski, kateri tičejo redovnim udom za njih stanu primerno vzdrževanje. Prav to velja za društva svetnih duhovnikov z nerazdeljeno založbo (mensa comunis). V obeh primerljajih so pa posameznim društvnikom všteti taki prebendni dohodki, ki dobivajo jih od drugod, a ne od društva.

§. 6. Načela, po katerih se imajo, da se kompetenca v §. 4. in 5. omenjena odloči, dohodki in stroški duhovnih oseb preračunati, uže ustanovijo se po ukazu po tem, ko se bodo škofi preslišali.

§. 7. Kder se v dopolnitev kompetence (§. 4. in 5.) daje podpora iz javnih zakladov, odpade donesek v verski zaklad.

§. 8. Donesek v verski zaklad se ima za dobo desetih let naprej kakor ekvivalentna davščina odmerjavati.

§. 9. Za tako dobo (§. 8.) ima donesek v verski zaklad po vsem znašati:

od zneska do	10.000	$\frac{1}{2}$ %
od zneskov mej	10.000 in 20.000	$1\frac{1}{2}$ „
„ „ „	20.000 „ 30.000	3 „
„ „ „	30.000 „ 40.000	4 „

od zneskov mej	40.000 in 50.000	5	%
" " "	50.000 " 60.000	6	"
" " "	60.000 " 70.000	7	"
" " "	70.000 " 80.000	8	"
" " "	80.000 " 90.000	9	"
od kar znaša več ko	90.000	10	"

§. 10. Teh doneskov v verski zaklad na čez odmerjavati nij pripuščeno.

To so najvažnejši paragrafi te postave, še jih je 17, ki pa odločujejo, kako se imajo ti doneski izterjavati in obsegajo še druge manje važne predpise. Zanimivo je še to: Ti doneski tičejo verskemu zakladu tiste dežele, v kateri so se odmerili. Ta postava obvelja 1. januvarija 1875. in od tega dne se ustavi, kar so imetniki cerkvenih prebend in redovna društva dozdej donášali v ta zaklad. Prva odmera bo veljala do 31. decembra 1880.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Mariborski škof M. Stepišnik piše „Vaterl.“, da nij res, da bi bil vladi pismo obljubil, ne upirati se konfesionalnim postavam, kakor so po Tagespošti vsi listi poročali.

Vnanje države.

Bivši, 22. t. m. umrli **srbski** minister Garašanin, je bil l. 1807 rojen. L. 1844 je bil minister Karažoržević, in l. 1861 tudi Mihajlov. Sploh je bil on le domoroden Srb ne tolikanj Slovan, a je svoji domovini veliko uslug storil.

Francoska narodna skupščina je pretečeni teden glavne točke občinske postave zvršila. Važneje določbe so bile v osnovi: volilec je treba 25 let star biti, najvišji davkoplačevalci imajo prednost, določuje se kako se imajo manjšine varovati, in pravico župana (maire) imenovati si pridržuje vlada še za dve leti. Prvih določb skupščina nij potrdila, ker uničujejo občno volilno pravo, zadnja točka pa je bila sprejeta z 29 glasi večine.

Papež je 21. t. m. sprejel več deputacij. Izrazil je upanje, da se bodo zdanje njegovemu papeževanju naložene britkosti v veselja spremenila.

Pruski škofje se bodo sešli v Fuldi na posvetovanje. Kakor „Köln. Ztg.“ poroča, mislijo o tem dogovoriti se, ali je, in kako

je mogoče svoj boj proti državni oblasti ustaviti.

Bismarck je v kopeli Kissingen. Bavarski kralj mu je poslal svojo kočijo, konje in slug na razpolaganje, ter s tem demontiral vse one, ki menijo da v bavarskem kralji tiči še nemšk separatist.

Gospodarske stvari.

Prikazni v naravi.

(Spisuje France Žiher.)

II.

Blisk in grom.

(Dalje.)

Ako se steklena cev drgne (riba) s svilno tkanino, ali pa kos pečatnega voska z volno, zadobita to lastnost, da lahko reči, kakor male kosce papirja na sé potegneta, kateri potem zopet odpadejo. Že v starih časih so zapazili Grki to lastnost na jantaru, kojega so imenovali elektron, in zaradi tega imenujemo to lastnost elektriko. Če drgnemo na večer steklo v tmini, vidimo svitel blišč po njem, in če se dotaknemo s členom prsta, preskoči iskra z malim praskom v člen, kjer tudi nekoliko bolečine čutimo. Gotovo je eden ali drug že videl pri zdravnikih električno masino ali „kolovrat“. Kdor se je že dal elektrizirati, prepričal se je, kako kolovrat iskre strosi.

Kar je iskra pri električnem kolovratu v malem, to je strela v velikem. Tudi oblaki imajo v sebi elektriko, katera mnogokrat preskoči na zemljo in sicer v visoke stolpe, v drevje itd. Strela tedaj druzega nij, nego električna iskra, ne pa, kakor nekateri mislijo, da je železna krogla, ali kamnena sekira itd.

V ljutomerski in ormuški okolici, kakor tudi v Halozah izkopljejo ali izorjejo mnogokrat kamnene sekire, od katerih mislijo, da so strele, za to, ker ne znajo od kod je to v zemljo došlo. Te kamnene sekire so orodje iz starih časov, iz kamnene dobe, ko še ljudje železa poznali nijso, zaradi tega so iz kamna sekire, kladva in več druzega orodja delali. Smešno je tedaj, če nekateri ko takšno reč izkoplje, se boji, a drugi zopet jo domov vzame in misli da bode s to strelo živino vračil. Tega kamna se nam ni treba bati, pa tudi mu ni posebne moči pripisovati. A če ga kdo najde, naj ga vzame domu, kajti mnogokrat iščejo učeni gospodi takšne reči in jih še celo plačajo.

Strela nam je lahko nevarna ker pa vemo v katere reči posebno rada udari moramo se le-teh ogibati.

So ljudje, ki se posebno groma bojijo. Grom je le bliskov glas, zato zmiraj poprej blisk vidimo, pozneje še le slišimo grom. Če od daleč gledamo, kadar se strelja, vidimo najprej dim in ogenj, potem še le zaslišimo pok.

O hudi uri nij varno pod visokim drevjem biti, ni v zvoniku. Nevarna je tedaj prazna vera, da se po zvonjenji huda ura odganja, za zvonarja, kateri mora o tem času zvoniti, ker ne bode zvonar zdravih pet odnesel, če v zvonik treši.

Zelo nevarno je tudi v kuhinji pod dimnikom biti in kuriti, kar je še žalibog pri mnogo kmetih navada, ki neso na ogenj „žegan les.“ Kmet ima morda dobro mnenje s tem, ker misli hudobnega sovražnika s tem kadenjem odgnati, pa katerega sovražnika? Morebiti copernice v zvezi s hudičem? — Ali nij to neumno? Razumen človek navadno ne stori tega, kar nič ne škoduje. Dim strelo na se vleče, ravno tako tudi saje v dimniku. Potrebno je tedaj, večkrat dimnik osnažiti in omesti.

(Konec prih.)

Kako je rešiti živino, kadar gori.

Zdaj pride čas, da se pogosto pripete požarne nesreče. Znano je, kako težko je spraviti živino iz hleva, kadar blizu hleva ali hlev sam že gori. Živina od plamena oplašena in omamljena sili v ogenj in že večkrat se je prigodilo, da je živina že rešena siloma nazaj drvila v plamteči hlev in tam žalosten konec storila. Da se to zabrani in se živina lahko brez vsake sile odžene, samo treba, da se jej oči zavežejo s kakim robcem ali cunjjo. Živina ne vidi ognja in gre voljna, kamor jo ženeš. Na ta način se je že pri mnogih požarih ravnalo in vselej živina rešila.

Nekatere krave

nečejo mirno stati, kedar se molzejo. Mleko od takih krav se rado pokvari. Krave privezati tako, da se ne morejo ganiti nikakor ne moremo svetovati, ker potem še bolj divje postanejo. Ako se takim kravam cunjja v mrzlo vodo namočena na križ položi, mirno stojte ter se dade brez sile molzti.

Razne stvari.

* (Ministerstvo za deželno brambo) županstvom naznanja, da bodo vojaške

vaje deželne brambe v dobi 1. avgusta do 30. septembra. K vajam bodo poklicani vsi častniki, kadeti, zdravniki, vsi podčastniki, kateri so stopili 1872 in 1873 iz rezerve v deželno brambo, kakor tudi vsi brambovci, ki so bili v deželno brambo vzeti v letih 1869, 1870, 1871, 1872 in 1873. — Vsak se ima udeležiti vojaške vaje pri svojem brambovskem bataljonu, ako nij čez 10 milj daleč od sedeža vodstva svojega brambovskega bataljona, taki imajo pravico prositi dovoljenja, da se udeležijo vojaških vaj pri brambovskim bataljoni v okraji, v katerem stanujejo.

* (Papež) je poslal 5000 frankov za podporo duhovnom, ki so v Pruski državi nepokorni in pridejo v Galicijo. To kaže da ima dobri mož denar, in da nij sila zanj pri revnih deklah krajcarjev zbirati.

* (Stara morilka.) V Londonu je stala 12. t. m. 73 let stara ženska, udova Stewart pred sodnikom, obtožena, da je umorila svojo leto staro unukinjo. Skregala se je s svojo hčerjo, vzela jej iz maščevanja otroka, in ga v vodo vrgla. Sodnija je starko na smrt na vešala obsodila.

* (Požar.) Oni teden v četrtek je vas Borova na Češkem do tal pogorela. Strašen vihar je vlekel in prav v kratkem času je pogorelo preko sto hiš in tudi nedavno na novo sezidana šola. 150 familij nema kam pod streho; največ jih nij bilo zavarovanih.

* (Nesreča.) Feldmaršallejtnant Piret, ki je bil ob enem v nedeljo s Kollerjem imenovan za komandanta v Kašavi, je 16. t. m. z voza pal, ker so se bili konji splašili in je na smrt ranjen. Voz se je ves razdrobil. Oberst Gradnitz in njegova žena, ki sta se z njim vozila, sta lahko ranjena.

Tržne cene.

V Ljubljani 24. junija 1874.

Pšenica 7 gl. 20 kr.; — reč 4 gl. 80 kr.; — ječmen 4 gld. 60 kr.; — oves 3 gl. 40 kr.; — ajda 5 gl. — kr.; — prosó 5 gl. 40 kr.; — koruza 5 gl. 30 kr.; — krompir — gl. — kr.; — fižol 7 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 51 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — teletine funt 26 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 6 gld. 40 kr.; — mehka 4 gl. 80 kr.

Loterijske srečke :

V Trstu: 20. junija: 81. 32. 59. 77. 65.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.